

Beste Astrid,

Dank voor je mail en uitnodiging voor een participatiebijeenkomst, gefocust op de inhoud van het onderwerp gezondheid. Bij deze een uitgebreider en inhoudelijk antwoord.

Laat duidelijk zijn dat wij graag in gesprek gaan en participeren. Maar iets (nog eens) uitleggen is geen participatie. Voor werkelijke participatie is om te beginnen belangrijk dat de deelnemers het eens zijn over doel en uitgangspunten. Dat er inhoudelijk gekeken wordt naar de kansen en de bedreigingen van diverse scenario's. Dat er werkelijk naar elkaars zorgen geluisterd wordt en dat er iets mee gebeurt.

Voor ons gaat het om (on)gezondheid. Wij stellen evenwel vast dat jullie je richten op CO2 uitstoot. En dat gezondheid hoogstens bijvangst is in het plan dat jullie omarmen (Groen Staal). Je ziet het ook terug in de vraagstelling en filtering van vragen (door jullie afgeleid uit de participatiebijdragen) die jullie in de uitnodiging presenteren. Ook de aanhoudende vaagheid mbt antwoorden op voor de hand liggende punten mbt (on)gezondheid.

Natuurlijk kan TSN uitnodigen voor een *informatief gesprek* wie het wil en praten waarover het wil. Maar als deze bijeenkomst het logboek in moet gaan als een *participatiebijeenkomst*, stellen wij enkele voorwaarden.

1. Het onderwerp van de bijeenkomst is: hoe kun je garanderen dat TSN **op afzienbare termijn geen bijdrage meer levert aan het ongezond zijn van zijn omgeving?**
2. De gezondheidsonderzoeken van het RIVM / GGD en Nivel zijn uitgangspunt. De deelnemers (inclusief TSN dus) erkennen deze als een gegeven.
3. TSN nodigt geen partijen uit die de onderzoeksresultaten niet erkennen of bagatelliseren
4. Deelnemers kunnen zich laten vergezellen door experts, in de rol van waarnemers
5. Er wordt inhoudelijk gekeken naar kansen en bedreigingen mbt gezondheid van diverse scenario's
6. Het verslag van de bijeenkomst moet door allen worden goedgekeurd en is openbaar.

Ad 1. Onderwerp

TSN heeft in de uitnodiging enkele vragen voorgelegd. Het is ons niet duidelijk voor wie deze vragen bedoeld zijn. Voor ons? Voor jullie? Wij denken het laatste. Ze zijn wat ons betreft in ieder geval te algemeen en niet relevant. Ze suggereren – ten onrechte - dat TSN er niets aan kan doen dat de leefomgeving vervuild is.

Dat de directe leefomgeving van TSN zeer ongezond is, is een feit. TSN draagt daaraan bij. We weten dat over de bijdrage van allerlei stoffen gediscussieerd wordt; de wetenschap kan het niet bijhouden. Maar we weten genoeg. Het staalcomplex vervuilt, meer dan de omgeving kan verdragen. TSN draagt bij op een plek waar de emmer al vol is. De dichtbevolkte IJmond is oa een hotspot qua luchtvervuiling in Nederland.

Wij willen weten van TSN wat heb je nodig om op afzienbare termijn GEEN bijdrage meer te leveren aan het ongezonde leefklimaat in de IJmond? Wat kan en wil je aan ZZS, fijnstof en geluid (lawaai) doen? Hieronder in het kader nog even de randvoorwaarden uit onze participatiebijdrage die betrekking hebben op gezondheid. Ze zijn helder en concreet; een goed leid snoer voor onze

participatiebijeenkomst op de 17e. Het gaat immers over de bijdrage van TSN aan gezondheid in onze leefomgeving.

1. Een verhoogde ambitie om de uitstoot van grof stof, fijnstof en zeer zorgwekkende stoffen zoals PAK's en zware metalen terug te brengen naar bijna 0
2. Met daarbij focus en prioriteit op de voor de mensen en omgeving meest schadelijke (lage en diffuse) bronnen
3. Gegarandeerde sluiting van Kookgasfabriek 2 uiterlijk in 2025 en Kookgasfabriek 1 uiterlijk in 2030
4. Een middels de maatwerkafspraken verankerde versnelling voor het voldoen aan de grenswaarden van het provinciaal geurbeleid voor de kookfabrieken en de Oxystaalafabriek in 2025 (in plaats van 2027)
5. Het zo snel mogelijk behalen en behouden van de (oude) WHO advieswaarden (2005) voor fijnstof doch uiterlijk in 2030 en daarna het zo snel mogelijk behalen en behouden van (geactualiseerde) WHO advieswaarden (2021) voor fijnstof doch uiterlijk in 2035
6. Het zo snel mogelijk behalen en behouden van geactualiseerde WHO-richtlijnen (2018) voor omgevingsgeluid doch uiterlijk in 2030
7. Het verminderen van de uitstoot van stikstof met 50% uiterlijk in 2030, in lijn met de algemene stikstofdoelen voor Nederland

Of jullie plan nu Groen Staal is of iets anders, maakt ons niets uit. Wij willen geen buurman waar we ziek van kunnen worden of die ons leven bekort. En wat ons somber stemt: TSN staat voor een radicale en kostbare ombouw waarmee het bedrijf decennia vooruit zou willen maar de rekening voor vervuiling wordt opnieuw naar de omgeving geschoven. Alsof de tijd heeft stil gestaan. Alsof een vervuilend bedrijf nog steeds kan rekenen op maatschappelijk draagvlak vanwege de banen.

De OVV stelt in haar rapport duidelijk dat niet economische haalbaarheid van emissiereductie voortaan het vertrekpunt moet zijn bij vergunningverlening of aanscherping van de vergunning, maar de wenselijke emissiereductie vanuit gezondheidsoogpunt. Dat kun je lezen als een aanzegging. Het bericht lijkt niet ingedaald op het bedrijfsterrein. Economische haalbaarheid (en dan vooral wat doen de concurrenten?) blijft bij Heraclius-Groen Staal de maatstaf voor hoeveel TSN aan het voorkomen van risico's voor gezondheid en milieu wil doen. TSN blijft in de plannen die nu voorliggen een grote hoeveelheid erts verwerken en de IJmond blijft een hotspot qua luchtvervuiling en het bedrijf blijft tekort schieten in de minimalisatieplicht ten aanzien van ZZS. Schade aan de omgeving door het staalproces ziet TSN als een vast gegeven. En dat terwijl we weten dat nul schadelijke uitstoot – ook die van een staalfabriek – nu al technologisch mogelijk is.

Laat Chemours in Dordrecht een wake up call zijn voor TSN. En neem het recente vonnis mbt de leliekweker in Drenthe als een vingerwijzing. Net als het OVV rapport. Evenals de OVV menen wij dat geen (of bijna geen) schade een randvoorwaarde voor de operatie van TSN moet zijn. En de kwesties rond Chemours of de leliekwekerij wijzen er op dat dit het nieuwe normaal gaat worden.

Ad 2 en 3:

Randvoorwaarde voor deelneming aan participatie ons inziens: het onderschrijven van de wetenschappelijke inzichten mbt bijdrage van TSN aan ongezondheid. Er doen veel halve waarheden en rare verzinsels de ronde. Dat we het eens zijn over de uitgangspunten en te gebruiken data, is een must als wij in dit gesprek verder willen komen. Net als respect voor de ander.

Wij kennen niet alle genodigden van TSN. TSN heeft onder meer stichting IJmond IJzersterk uitgenodigd voor dit overleg. Wij kennen haar woordvoerders en hun lijn van denken omdat zij ook wel eens aangeschoven zijn bij onze bijeenkomsten in Wijk aan Zee. IJmond IJzersterk refereert in haar participatiebijdrage nu aan bekende gezondheidsonderzoeken. Dat verheugt ons. Maar we stellen vast dat de stichting in het recente verleden rapporten van het RIVM heeft weersproken. In veel uitingen heeft de stichting tot nog toe ontkend dat de IJmond ongezonder zou zijn om te leven. Daartoe worden de factoren mbt levensduur door de stichting op geheel eigen wijze geïnterpreteerd. En een ander punt: terwijl het RIVM benoemt dat kinderen extra kwetsbaar zijn voor schadelijke stoffen (zoals zware metalen, lood en vanadium) die we in de IJmond op de grond vinden, meent IJmond IJzersterk dat kinderen juist minder gevoelig zijn vanwege 'een beter werkend' immuunsysteem (opinie-artikel 2021).

We tillen zwaar aan deze randvoorwaarden. We vragen je om hier vooraf over te communiceren ook met andere deelnemers.

Ad 4 en 5

Participatie vraagt om inhoudelijkheid, kennis en het kunnen loslaten van aannames. Daarom de wens om experts op de achterbank te hebben. En de oproep om andere scenario's niet taboe te verklaren.

Tenslotte: wij stelden in onze jaarvergadering, overleg en participatiebijdrage een aantal concrete vragen met betrekking tot gezondheid. Die voegen wij hierbij in een apart document. Wij rekenen op antwoorden, bij voorkeur schriftelijk.

Zijn er nog vragen van jouw kant, mail ze ons dan.

Met vriendelijke groet,

Vera van Waardenburg

Dorpsraad Wijk aan Zee

Sanne Walvisch

Frisse Wind.nu

Antoinette Verbrugge

Gezondheid op 1